

La ciutat com a ecosistema

Hi ha ecòlegs que diuen que la ciutat és, per ella mateixa, un gran pecat ecològic i, encara que es tracti d'una visió més aviat negativa del tema, en certa manera no els manca una part de raó.

Efectivament, les ciutats modernes concentren en un espai relativament petit tot allò que han captat d'una àrea molt més gran, i aquest fet causa tants trastorns que els humans encara no hem après a trobar-hi les solucions. Malgrat això, com que el capítol dels avantatges encara té un pes considerable, cada cop som més urbans i les concentracions que generem són més grans, així que el que ens cal és aprendre bé el funcionament de l'ecosistema urbà i saber avançar-nos a totes les dificultats que van sorgint i que sorgiran en el futur.

Podem imaginar la ciutat com un macroorganisme que fa les mateixes funcions que qualsevol altre ésser viu. Necessita, així, uns aliments i genera uns residus propis del seu metabolisme, però si ens fixem més detingudament en el seu funcionament veurem que hi ha unes diferències fonamentals amb el de qualsevol organisme.

En primer lloc, la ciutat no pot produir la gran quantitat d'aliments que consumeix. Això és evident ja que l'estructura urbana resulta extraordinàriament atapeïda i no hi resta espai per a la producció d'aliments, fet que s'agreuja, en el cas de les nostres ciutats mediterrànies, per l'estructura vertical que han adoptat a causa de la manca d'espai. Tot plegat implica que els aliments s'han d'importar de l'exterior per diferents mitjans de transport que, al seu torn, compliquen la circulació per l'interior de la ciutat i consumeixen una gran quantitat d'energia. Pensem

per exemple en els organismes que viuen en un bosc i per als quals la recerca d'aliment és immediata o bé es pot fer amb els seus propis medis; la ciutat depèn obligatòriament de les aportacions que li arriben de l'exterior i no pot subsistir sense elles.

A més dels aliments, a la ciutat

tèries primeres, una energia associada que és la que permet als éssers vius mantenir la seva vida biològica. Però l'espècie humana té moltes més necessitats que la purament biològica, des de l'adequació del microclima dels seus habitatges fins a les manifestacions culturals de tota mena com el fet que

llegiu aquestes lletres en un paper imprès, etc. Això ens porta a l'evidència real que la ciutat i la societat humana en general és una gran consumidora d'energia extrasomàtica.

Aquest consum extra d'energia augmenta segons si les societats són més avançades, i hi hauria una relació directa entre l'ús de l'energia i el poder social d'una societat. Així, si el consum energètic per necessitats biològiques d'una persona és al voltant de 120 w, afegint-hi aquesta energia suplementària passaria força dels 2.000 w i va contínuament en augment en el tipus de societats de què parlem. De fet, l'ús d'aquesta energia és la que crea les desigualtats tan grans que existeixen en el nostre planeta i és el principal problema ecològic del nostre temps, però tractar aquest tema en profunditat ens allunyaria ja massa del nostre objectiu present.

Ens trobem, per tant, en la necessitat d'importar, de nou des de

l'exterior, grans quantitats d'energia extrasomàtica que són font de molts dels maldecaps que patim, ja que aquesta energia cal generar-la en algun lloc o comprar-la o anar-la a buscar molt lluny, amb tota la cua de dependències externes que això suposa i amb els residus indesitjables que genera i als que ens referirem a continuació.

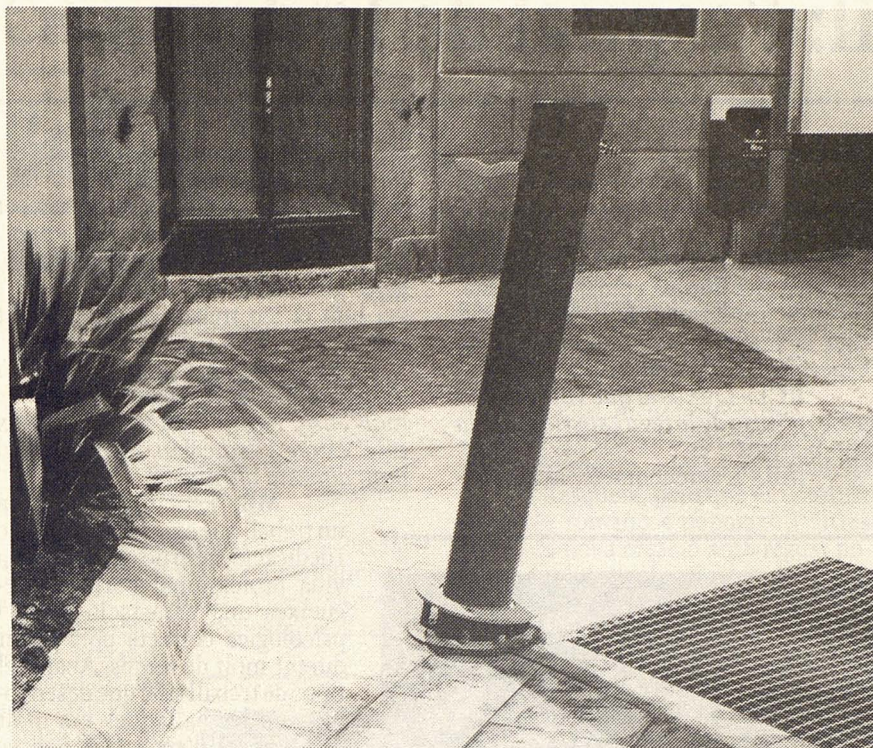
Fixem-nos que fins ara hem estat parlat d'importació de materials, d'importació d'energia, de tal manera

hi ha aportacions de matèries primeres necessàries per al manteniment de l'estructura urbana i per al funcionament de tot un seguit de processos que tenen lloc en el seu interior.

Encara que aquest tema és molt complex, l'hem de simplificar obligatòriament i destacar un element que és fonamental per entendre la ciutat com ecosistema: el tema energètic.

No hi ha cap mena de dubte que els aliments aporten, a més d'unes ma-

L'educador especialitzat

No parlem de res estrany, sinó d'una figura professional de recent implantació en el nostre país. L'educador especialitzat és un agent social, professional de l'educació d'atenció directa, que treballa amb infants, adolescents i joves que per diverses causes físiques, psíquiques o socials es troben en un procés de socialització que qüestiona el seu adient desenvolupament personal i la seva interacció amb l'entorn immediat on viu.

El treball de l'educador especialitzat consisteix a potenciar els recursos del noi i de la comunitat que facilitin la seva inserció social activa i la seva circulació en un entorn comunitari cada cop més ampli.

La intervenció de l'educador s'inicia amb el coneixement de la situació del nen, en els seus diferents aspectes (familiar, escolar, laboral, social, etc.). Tanmateix la seva acció parteix de la consideració de les necessitats del nen, del jove, dels seus veritables interessos. Un dels instruments bàsics de l'educador és l'establiment d'una relació personal amb el noi que li permeti portar a terme una acció educativa realista.

Els seus diferents àmbits d'actuació són:

- Medi obert: les diferents intervencions se centren en el medi natural del nen, en el carrer, en la pròpia comunitat. Aquest professional es coneix amb el nom d'educador de carrer.
- Medi tancat: és l'educador especialitzat que treballa en residències infantils, en institucions penitenciàries, etc.
- Medi semi-obert: és l'educador que treballa en tallers, centres oberts, etc.

A Reus, els educadors especialitzats són contractats per l'Ajuntament, concretament pel departament de Serveis Socials, realitzen les seves tasques en els diferents districtes de la ciutat i també a la residència infantil la Pastoreta.

A tall de cloenda es pot dir que l'educador especialitzat forma part del ventall de les noves professions, encara que es troba en un procés actiu de consolidació.

FRANCESC CRUA
Educador especialitzat
President de la Delegació de
Tarragona de l'Associació
Professional d'Educadors
Especialitzats de Catalunya

que en un territori molt petit es concentra un metabolisme molt intens de materials amb un gran consum d'energia. Aquesta activitat lògicament genera molts residus que, a la vegada, queden concentrats en la migradesa d'aquest territori.

Buscant el símil biològic, un cultiu de bacteris mantingut en una placa de laboratori creix i es multiplica fins que exhauereix totalment les reserves d'aliments o els seus propis residus metabòlics acaben destruint-lo; això és el que podria passar-nos si no aprenem a comportar-nos d'una manera ecològicament correcta.

Veiem, doncs, que el problema dels residus és greu però des de l'ecologia té una solució ben simple: retornar els productes consumits al seu lloc d'origen. Això que econòmicament pot ser inviable és l'única solució real si volem mantenir un comportament ecològic i, per tant, caldrà que ens hi apropem d'una forma tan fidel com sigui possible.

Ens hi apropem quan generem, a partir dels residus orgànics, adobs que poden utilitzar-se per aportar nutrients als camps dels quals hem collit la poma o l'enciam que ens ha alimentat. També quan reciclem el vidre o el paper per tal de produir materials nous. La nostra cultura actual d'usu i llenceu és la cosa ecològicament més nefasta que l'home hagi pogut inventar mai i caldrà can-

viar-la per la cultura de *l'ús i el reciclatge* si no volem seguir la fi dels bacteris del nostre exemple.

En la situació actual la ciutat es desfà amb més o menys encert d'aquestes tones de residus produïts o bé els acumula en determinats indrets amb l'esperança de fer-los desaparèixer de la vista i evitar els seus efectes nocius, cosa que no sempre s'aconsegueix.

Encara que, com hem anat veient, el metabolisme de la ciutat sigui molt complex, això no impedeix que es puguin anar prenent mesures a fi de millorar-ne el funcionament i evitar-ne els efectes nocius.

Així, totes les actuacions destinades a disminuir la quantitat de residus afavorint el seu reciclatge han de ser ben vingudes, com també totes aquelles destinades a la millora de la trama urbana a les quals aquí no ens hem referit gaire, però que implicarien la millora dels espais verds, l'afavoriment del transport urbà, etc.

Esperem que tots aquests temes vagin penetrant en la mentalitat de tots els que fem ciutat d'una manera o altra i es pugui corroborar allò que es diu que l'espècie humana és la més intel·ligent encara que a vegades costi de veure.

JOSEP M. LLORACH I GARCIA